

KİŞİSEL VERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Av. Burak ÖZDAĞISTANLI

GİRİŞ

Hukukumuzda kişisel verilerin korunması, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (“Anayasa”) ile teminat altına alınmış bir haktır. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nda (“KVKK”) kişisel veri, “*kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*” olarak tanımlanmaktadır.¹

Kişisel verinin bu geniş tanımı, kişisel verilerin korunması hakkının Anayasa’daki düzenlenme yeri, kişisel verilerin korunması hakkının diğer haklar ile ilişkisi ve özellikle gelişen teknoloji ve artan veri işleme kapasitesi sonucu kişisel verilerin büyük veri setleri halinde işlenmesi, bizleri kişisel verinin hukuki niteliğini belirlemeye çalışmaya veya en azından bunu tartışmaya itmektedir.

Kişisel verilerin korunması hakkı her ne kadar Anayasa’da müstakil bir hak olarak düzenlenmiş olsa da, bu hakkın diğer temel haklar ile büyük bir yakınlık içerisinde olduğu ve hatta bu hakların, kişisel verilerin korunması hakkının temelini teşkil ettiği söylenebilir.² Bu haklar arasında özellikle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı, özel yaşamın gizliliği hakkı, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti ile haberleşme özgürlüğü başlıca akla gelen haklar/özgürlüklerdir.³

Anayasa’daki bu düzenleme çerçevesinde kişisel verilerin korunması hakkının, kişilik hakkının bir uzantısı olarak düzenlendiği anlaşılmakla birlikte, kişisel verinin yukarıda kısaca bahsettiğimiz teknolojik gelişmeler ile birlikte büyük bir değer kazandığı, maddi bir değere sahip bir meta olarak görüldüğü de çağımızın bir gerçeğidir.

Bu çerçevede, kişisel verinin hukuki niteliğinin belirlenmesi ve tartışılması, ilgili kişilerin kişisel verilerini nasıl koruyacakları ve veriler üze-

1 R.G. 29677, 07.04.2016

2 Elif Küzeci, **Kişisel Verilerin Korunması**, 4. Baskı, Oniki Levha Yayıncılık, 2020 Mayıs s. 326.

3 Murat Volkan Dülger, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 2. Baskı, Hukuk Akademisi, 2019 s. 17

rinde nasıl tasarrufta bulunabilecekleri konusunda bize ışık tutacaktır. Bu sebeple işbu çalışmada kişisel verinin hukuki niteliğini, çeşitli hukuk sistemlerindeki görüşleri inceleyerek tartışmaya çalışacağız.

Ekonomik Hak Görüşü

Kişisel verilerin korunması hakkının bir ekonomik hak olarak görülmesi gerektiği esasen Amerika Birleşik Devletleri'nde savunulmaktadır. Kişisel verilerin korunması hakkını bir ekonomik hak olarak gören yazarlar farklı teoriler ortaya atmışlardır. Bu çalışma kapsamında bu teorilerden en önde gelen iki teori, mülkiyet hakkı teorisi ve fikri mülkiyet teorisi incelenecektir.

Mülkiyet Hakkı Teorisi

ABD'de 1970'li yıllardan itibaren çeşitli yazarlar kişisel verilerin mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilmesi konusunu tartışmışlardır.⁴ Kişisel verinin sürekli artan değeri ve şirketlerin bu verileri kullanarak kar etme amacı, kişisel verilerin bu şirketler tarafından adeta kendi kurumsal varlığının bir parçası gibi görülmesine sebep olmuştur.⁵

Mülkiyet hakkı teorisini savunan yazarların bazıları kişisel veriye eşya niteliğini atfetmenin, kişisel verilerin korunmasını kolaylaştıran bir yaklaşım olduğunu belirtmişlerdir.⁶ Benzer şekilde kişisel veriyi eşyalaştırmanın, ABD hukuk sisteminde kişisel verileri korumanın tek yolu olduğu da ifade edilmektedir.⁷

Gerçekten, özellikle yıllar içerisinde gelişen teknoloji ve veri işleme kapasitesindeki artış, şirketlerin kişisel verilere yönelik ilgisini ciddi bir biçimde arttırmıştır. Kişisel veriler işlenerek kişiye özel pazarlama çalışmaları yapmak, kişiselleştirilmiş hizmetler sunmak gibi faaliyetler günümüzde şirketlerin sıklıkla başvurduğu faaliyetler arasındadır. Bu sebeple şirketler, kişilere ilişkin daha fazla veri toplama arayışındadırlar.

Bu gelişmeler kuşkusuz kişisel verinin değerinin her geçen gün artmasına, alınıp satılmasına ve kişisel verinin pratikte bir meta olarak görülmesine yol açmıştır.⁸ Nitekim bu yaklaşım ve uygulama, ABD'nin Ka-

4 Nadezha Purtova, "Property rights in personal data: Learning from the American discourse", **Computer Law & Security Review**, 25, 2009, s. 507.

5 M. Paul Schwarz, "Property, Privacy, and Personal Data", **Harvard Law Review**, 117, 7, s. 2056.

6 Lawrance Lessig, "Privacy as Property", **Social Research**, 69, 1, 2002, s. 255.

7 Jessica Litman, "Information Privacy/Information Property", **Stanford Law Review**, 52, 5, 2000, s. 1283.

8 Purtova, "Property rights in personal data: Learning from the American discourse", s. 508.

liforniya eyaletinde 28 Haziran 2018 tarihinde kabul edilen Kaliforniya Tüketici Mahremiyeti Kanunu'nda ("CCPA") açık bir şekilde ortaya konulmaktadır.⁹ CCPA, tüketicilerin kendilerine ilişkin kişisel verinin "*sahibi*" olduğu prensibine göre oluşturulmuş ve ilgili kişilere buna göre birtakım haklar tanımıştır.¹⁰ Bu çerçevede CCPA, kişisel verinin mülkiyete tabi olduğunu kabul etmiş ve kişisel verinin *alın/satım* işlemlerine konu olabileceğini belirterek (m. 1798.100 (d) vb.) bu işlemlerde şirketlerin hangi kurallara uymaları gerektiğini ve ilgili kişilerin/tüketicilerin haklarını belirlemiştir.¹¹

Yukarıda görüleceği üzere mülkiyet hakkı teorisinin Kaliforniya eyaletinde tüketici verileri bakımından kabul edilmiş olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte, mülkiyet hakkı teorisine ilişkin birtakım ciddi eleştiriler de bulunmakta olup, bu eleştiriler işbu çalışmanın sınırlarını aşacağı için bu noktada detaya inmekten kaçınılacaktır.¹²

Fikri Mülkiyet Hakkı Teorisi

Kişisel verilerin korunması hakkının ekonomik hak olarak ortaya konulduğu bir başka teori ise fikri mülkiyet hakkı teorisidir. Yine ABD temelli olan bu görüş uyarınca kişisel verilerin fikri mülkiyete benzer bir şekilde korunabileceği öne sürülmektedir.¹³

Bu görüşün temelinde kişisel verilerin korunması ile fikri mülkiyet koruması arasında amaçsal bir benzerliğin bulunduğu, zira her iki durumda da verinin/eserin, ilgili kişinin/eser sahibinin denetiminden çıkmasının önüne geçme veya bunu kontrol etme arzusunun yattığı ifade edilmektedir.¹⁴

Bu teoriye ilişkin de eleştiriler bulunmakla birlikte, çalışmanın sınırları sebebiyle bu eleştirilerin detaylarına inmekten kaçınılacaktır.¹⁵

İnsan Hakkı Görüşü

9 https://leginfo.ca.gov/faces/codes_displayText.xhtml?division=3.&part=4.&lawCode=CIV&title=1.81.5. (Erişim Tarih: 16.07.2021).

10 <https://www.acc.com/resource-library/quick-overview-understanding-california-consumer-privacy-act-ccpa>. (Erişim Tarih: 16.07.2021).

11 https://leginfo.ca.gov/faces/codes_displayText.xhtml?division=3.&part=4.&lawCode=CIV&title=1.81.5. (Erişim Tarih: 16.07.2021).

12 Mülkiyet teorisine ilişkin eleştiriler için: Schwarz, s. 2081-2086; Daniel J. Solove, "Privacy and Power: Computer Databases and Metaphors for Information Privacy", **Stanford Law Review**, 53, 6, 2001, s. 1452.

13 Küzeci, **Kişisel Verilerin Korunması**, s. 71.

14 Jonathan Zittrain, "What the Publisher Can Teach the Patient: Intellectual Property and Privacy in an Era of Trusted Privication", **Stanford Law Review**, 52, 5, 2000, s. 1203.

15 Fikri mülkiyet hakkı teorisine ilişkin eleştiriler için: Dülger s. 18 **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, Küzeci, **Kişisel Verilerin Korunması** s. 72.

ABD'de öne sürülen ekonomik hak temelli teorilerin aksine, Avrupa'da baskın görüş kişisel verilerin korunması hakkının temel bir insan hakkı/kişilik hakkı olduğu yönündedir.¹⁶ Nitekim başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere, temel hakları düzenleyen birçok düzenleme, özel hayatın gizliliğini temel bir insan hakkı olarak tanımlamaktadır.

Gerçekten de kişisel verilerin korunması hakkının, özel hayatın gizliliği, haberleşmenin gizliliği, düşünce özgürlüğü gibi temel insan hakları ile yakın bir ilişki içerisinde olduğu ortadadır.¹⁷

Bu yaklaşım çerçevesinde Avrupa Birliği'nde özel hayatın gizliliği ve buna eşlik eden diğer temel özgürlükler, temel insan haklarından sayılmakta olup, bu yaklaşım AB kişisel verilerin korunması mevzuatının temelini oluşturmaktadır.¹⁸

Bununla birlikte, günümüzde kişisel verilerin değeri ve verilerin şirketler için ulaşılması gereken bir meta gibi görülmesi, kişisel verilerin bir ödeme aracı olarak kullanılmasına yol açmıştır. Veri ile ödeme olarak tanımlanabilecek bu sistemlerde tüketici, belirli bir hizmet karşılığında para ödemek yerine ilgili şirkete/veri sorumlusuna verisini vermeyi ve verisinin işlenmesine rıza göstermeyi kabul etmektedir.

Günümüzde sıklıkla karşılaştığımız bu uygulama, Avrupa Birliği'nin tüketicilerin korunması kurallarını çağdaşlaştıran 2019/2161 sayılı yönergesinde de karşımıza çıkmaktadır. İlgili yönergenin 31 no'lu beyanında, dijital hizmetler için, tüketicilerin para yerine veri ile ödeme yaptığı kabul edilerek, yönergenin para yerine veri ile ödeme yapılan hizmet sözleşmelerine de uygulanacağı kabul edilmiştir.

Bu değişiklik ile, her ne kadar amaç tüketicinin para ödemediği hizmet sözleşmelerinde de korunması olsa da, kişisel verinin bir ödeme aracı olarak kabul edildiği ve yukarıda bahsettiğimiz insan hakkı/kişilik hakkı yaklaşımından bir nebze olsun uzaklaşıldığı yorumunu yapmanın mümkün olduğu kanaatindeyiz.

Benzer şekilde kişisel verinin (veya işlenmesine ilişkin rızanın) belirli bir menfaat (örnek olarak indirim) elde etmek için verilmesi de sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bu yapıda ilgili kişi, satın almak istediği bir üründe belirli bir indirim elde etmek için kendi özgür iradesi ile kişi-

16 Küzeci , **Kişisel Verilerin Korunması**, s. 74.

17 Volkan Murat Dülger, "İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, (5), 9, Bahar 2018, s. 76.

18 Rudgard, *European Data Protection Law and Practice*, s. 4.

sel verilerini vermeyi kabul edebilir. Bu uygulama, Avrupa Veri Koruma Otoritesi (“EDPB”) ve İngiltere Veri Koruma Otoritesi (“ICO”) tarafından hukuka uygun bir uygulama olarak görülmekte ve bu amaçla verilen rızanın hukuka uygun olduğu belirtilmektedir.¹⁹ Bu uygulama çerçevesinde de ilgili kişinin, belirli bir menfaat karşılığında kişisel verisini vermesi, kişisel verinin bir ödeme aracı gibi kullanıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Türk Hukukundaki Durum

Yukarıda bahsedildiği üzere kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı Anayasa’nın Özel Hayatın Gizliliği başlıklı 20. maddesinin 3.fıkrasında düzenlenmiştir. Bu çerçevede kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının Anayasa ile güvenceye alınmış temek bir hak olduğu ortadadır.²⁰

Bununla birlikte kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının kişilik hakkının bir parçası mı olduğu yoksa bir malvarlığı hakkı mı olduğu konusu açıklanmaya muhtaçtır.

Kuşkusuz ki bir kişiye ait kişisel verilerin korunması, insanın kişiliğini onuruna yaraşır bir biçimde ve serbestçe geliştirme hakkının bir parçasıdır. Bu çerçevede özellikle Avrupa’da baskın olan görüş uyarınca kişisel verilerin genel kişilik hakkının bir parçası olduğu yönündeki görüş Türk Hukuku için de kabul edilebilir.²¹

Buna mukabil Türkiye’de de kişisel verilerin bir menfaat karşılığı işlenmesine rıza verilebileceği yönünde bir uygulama mevcuttur. Örnek olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nun (“Kurul”) 25.03.2019 tarih ve 2019/82 sayılı kararı verilebilir. Karara konu olayda, bir market zinciri olan veri sorumlusu, sadakat kart programına katılım ve bu programın sağladığı faydalardan yararlanma için açık rıza talep etmektedir. Kurul, açık rızanın hizmet şartına bağlanmadığını ve müşterilerin sadakat kart programına üye olmadan da alışveriş yapabildiğini belirleyerek bu uygulamanın hukuka uygun olduğuna karar vermiştir. Görüleceği üzere bu uygulama, ilgili kişinin belirli bir menfaat (örn. indirim) karşılığında kişisel verilerinin işlenmesine izin vermesi temeline dayanmaktadır.

19 https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf s.13. <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/consent/what-is-valid-consent/> (Erişim Tarih: 16.07.2021)

20 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/981639> s. 399. (Erişim Tarih: 16.07.2021).

21 Aydın Akgül, **Kişisel Verilerin Korunması**, 2. Baskı, İstanbul, 2016, s. 71, Şimşek s. 135.

Buna ek olarak, söz konusu uygulama sıklıkla karşılaşmakta olduğumuz bir uygulama olduğundan bu uygulamaya mevzuatta açık bir temel kazandırma arayışı da ortaya çıkmış ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ("BTK") tarafından hazırlanan Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunmasına İlişkin Yönetmelik, 4 Aralık 2020 tarihli 31324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. İlgili Yönetmelik her ne kadar sadece elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilere yönelik birtakım yükümlülükler getiriyor olsa da, Yönetmelik'in kişisel verilere yaklaşımı bizce önemlidir. Yönetmelik m.8 f.1 b'in son cümlesi şu şekildedir; "*Hediye dakika, SMS ve veri gibi ek fayda sağlanması karşılığında aboneden/kullanıcıdan açık rıza talep edilebilir.*" Görüleceği üzere Yönetmelik ile ilgili kişilerin bir menfaat karşılığı kişisel verilerinin işlenmesine rıza gösterebileceği açıkça düzenlenmektedir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Yukarıda yapılan açıklamalardan görüleceği üzere kişisel verinin niteliği konusunda farklı hukuk sistemlerinde farklı görüşler bulunmaktadır. Bununla birlikte kişisel verinin kesin bir çizgi ile bir malvarlığı hakkı mı yoksa kişi varlığı hakkı mı olduğu yönünde bir ayrım yapılması, bizce günümüz teknolojisi ve veri işleme kapasitesi değerlendirildiğinde yeterli değildir.

Medeni hukukta hakların ayrımı konusunda yapılan klasik tasnif, hakkı malvarlığı hakları ve kişi varlığı hakları olarak ayırmaktadır.²² Bilindiği üzere kişi varlığı hakları, kişinin kendi rızası ile dahi vazgeçemeyeceği haklardandır. Kişi varlığı haklarının başında gelen kişilik hakkı ise "... bir kişinin hayatı, sağlığı, vücut tamlığı, şeref ve haysiyeti, bilimsel ve mesleki kimliği, özgürlüğü, ismi, sırları, resmi gibi manevi varlıkları..." kapsamaktadır.²³

Bilindiği üzere kişi varlığı hakları kural olarak başkasına devredilemeyen, mirasçıya geçmeyen haklardandır.²⁴ Bu çerçevede kişi varlığı hakları üzerinde malvarlığı hakları gibi tasarrufta bulunulamayacağı açıktır. Nitekim Türk Medeni Kanunu'nun Kişiliğin Korunması başlıklı bölümünde yer alan 23. maddesinin 1. fıkrasında, kimsenin hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemeyeceği düzenlenmiştir.²⁵

²² Kemal, Oğuzman/Nami Barlas, **Medeni Hukuk**, 24. Bası, İstanbul, 2018, s. 158.

²³ Oğuzman/Barlas, **Medeni Hukuk**, s. 158, Rona Serozan, Medeni Hukuk, 8. Baskı, İstanbul, 2018, s. 454.

²⁴ Oğuzman/Barlas, s. 158.

²⁵ Akgül, **Kişisel Verilerin Korunması**, s. 72

Kişisel verilerin kişilik hakkının bir parçası olduğu, temel insan hakkı olduğu yönündeki bu yaklaşım kişisel verilerin korunması açısından çok etkin bir yol olmakla birlikte, kişinin kendisine ilişkin veriler üzerinde tasarruf hakkını/özgürlüğünü korumayı es geçmekte, hatta bunu sınırlamaktadır.²⁶ Bu yaklaşım kişisel verilerin işlenmesinin, kişinin rızası olsa dahi hukuka aykırı bir işleme faaliyeti olarak kabul edilmesine yol açabilecektir. Kişilerin kendileri ile ilgili veriler hakkında tasarrufta bulunmasını kısıtlayan bu yaklaşım bizce günümüz şartlarına aykırıdır.

Bununla birlikte, kişisel verileri bir eşya olarak görmek ve mülkiyete tabi tutmak da mümkün değildir zira eşyanın cismani bir varlık olması gerekmektedir.²⁷ Kişisel verinin ise elle tutulan cismani bir varlık olmaması sebebiyle eşya olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Buna ek olarak, kişisel veriyi eşya olarak tanımlamanın ve mülkiyet hakkına tabi tutmanın, kişinin kendisine ilişkin veriler üzerinde tasarruf hakkını koruyacağı ve fakat veri sorumlusu ile ilgili kişiler arasındaki dengesizlik sebebiyle kişinin manevi varlığını hak ettiği düzeyde koruyamayacağı ortadadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, kişisel verilerin korunması hakkının *sui generis* bir hak olarak konumlandırılması gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle, kişisel verilerin ilgili kişinin özünden ve manevi varlığından koparılmaksızın, ilgili kişi tarafından kullanım hakkı verilmek suretiyle işlenmesine cevaz verecek ve açık rıza konusundaki tartışmaları ortadan kaldıracak bir düzenlemenin faydalı olacağı kanaatindeyiz. Bu yönde yapılacak bir düzenleme ile hem kişinin manevi varlığının korunması hem de ilgili kişinin kişisel veriler üzerinde veri temelli ekonomiye uygun bir tasarruf hakkına sahip olması mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

AKGÜL, Aydın, **Kişisel Verilerin Korunması**, 2. Baskı, İstanbul, 2016.

AKİPEK, Jale, G., **Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar)**, 2. Bası, Ankara, 1972.

ÇEKİN, Mesut Serdar, **Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, İstanbul, 2020.

ÇELİK, Yeşim, 'Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı', **TAAD**, 8, 32, s. 391-410. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/981639> - Erişim Tarihi: 16.07.2021.

DÜLGER, Murat Volkan, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul, 2019.

26 Mesut Çekin, **Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, İstanbul, 2020, s. 20.

27 Aydın Akipek, **Kişisel Verilerin Korunması**, 2. Baskı, İstanbul, s. 31.

DÜLGER, Murat Volkan, 'İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması', **İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi** 2018, 5, 9 s. 71-143.

KÜZECİ, Elif, **Kişisel Verilerin Korunması**, 4. Baskı, İstanbul, 2020.

LESSİG, Lawrence, 'Privacy as Property', **Social Research**, Vol. 69, No:1, Privacy in Post-Communist Europe, (Spring) 2002, s. 247-269. www.jstor.org/stable/40971547 - Erişim Tarihi: 11.07.2021.

LİTMAN, Jessica, 'Information Privacy/Information Property', **Stanford Law Review**, Vol. 52, No: 5, Symposium: Cyberspace and Privacy: A New Legal Paradigm?, (May) 2000, s. 1283-1313. www.jstor.org/stable/1229515 - Erişim tarihi 12.07.2021.

OĞUZMAN, Kemal/BARLAS, Nami, **Medeni Hukuk (Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar)**, 24. Baskı, İstanbul, 2018.

PURTOVA, Nadezha, 'Property rights in personal data: Learning from the American discourse', **Computer Law & Security Review**, (November) 2009, Vol. 25, 6, s. 507-521. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364909001538> - Erişim Tarihi: 21.06.2021.

RUDGARD, Sian, 'European Data Protection Law and Practice', **IAPP**, 2018, s. 3-27.

SCHWARZ, Paul M, Property, Privacy, and Personal Data, **Harvard Law Review**, 117, 7, s. 2056. <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?id721642> - Erişim Tarihi: 11.07.2021.

SOLOVE, Daniel J., Privacy and Power: Computer Databases and Metaphors for Information Privacy, **Stanford Law Review**, 54, 6, 2001, s 1452 https://scholarship.law.gwu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2077&context=faculty_publications - Erişim Tarihi: 24 Temmuz 2021.

SEROZAN, Rona, **Medeni Hukuk (Genel Bölüm/Kişiler Hukuku)**, 8. Baskı, İstanbul, 2018.

ŞİMŞEK, Oğuz, **Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, Ankara, 2008.

ZİTTRAIN, Jonathan, 'What the Publisher Can Teach the Patient: Intellectual Property and Privacy in an Era of Trusted Privication', **Stanford Law Review**, 52, 5, 2000, s. 1201-1250. www.jstor.org/stable/1229513 - Erişim Tarihi 16.07.2021.